

Erhvervelser, men dog gennem Erhvervelser, som, for saa vidt de ikke have haft deres umiddelbare Udspring fra Statsmagten, dog straks eller senere ere blevne autoriserede af Statsmagten. Der er aldrig, naar en Tiende er bleven overdragen til en Privatmand — jeg ser bort fra de egentlige Len — taget det Forbehold, at det skulde være en Forlening, som kunde tages tilbage, som kunde forbrydes eller som kunde forandres i og for sig, naar det skulde være. Og hvad de egentlige Len angaar, er indenfor dem Tienderettigheder ikke en Smule anderledes stillet end alle de andre Rettigheder, Ejendomsrettigheder og lignende, som høre med til et saadant Len. Jeg tror, at det ærede Medlem i sin Fremstilling var ikke saa lidt tilbøjelig til at blande de forskellige Tider i vor historiske Udvikling sammen. Efter det ærede Medlems Forklaring, skulde man jo tro, at alle de nuværende Tiendetagere vare Lensbesiddere og egentlig forpligtede til i Krigstid at rykke frem med en Trop Mandskab for at forsvare Kronen og Alteret. Det vide vi allesammen, at det, det ærede Medlem der har faaet fat i, er noget, der hører til nogle Forleninger fra langt, langt ældre Tid, noget, der overhovedet slet ikke kendes ved de Len, vi nu om Stunder have, og endnu langt mindre ved alle de Tienderettigheder, der ikke falde ind under Len, men tilhøre private eller offentlige Institutioner. Disse Forhold formener jeg ere ærede Medlemmer saa vel bekendte, at det ikke vil være nødvendigt for mig at opholde det høje Ting med nogen lang og vidtløftig Imødegaelse af, hvad det ærede Medlem i den Henseende fremsatte.

Lige saa mærkeligt synes det mig at være, naar det ærede Medlem vilde forklare Retten til at opkræve Tiende som en Slags Skatteforpagtning, og naar han for at bevise Rigtigheden heraf støttede sig til, at Staten har lagt Landskat paa Tiende, saa beviser det slet ikke Rigtigheden heraf, men det viser netop bedre end noget andet — det gælder for Resten kun de to Tiender, ikke Præstetienden. — at Staten har opfattet Tienden som privat Ejendom lige saavel som al anden Ejendom, der kan beskattes. Skulde Landskatten af Tiende opfattes som en Skatteforpagtning, forekommer det mig, at det hele maatte blive aldeles meningsløst. Vi vide allesammen, at den aarlige Tiendebyrde udgør 6—7 Mill. Kr., og man kan vel for de to Tienders Vedkommende, hvorpaa der hviler Skat, anslaa den til 2

Tredjedele deraf, altsaa til godt og vel 4 Mill. Kr. Landskatten af Tienderne udgør i det hele ca. 250,000 Kr. aarlig. Man kan altsaa sige sig selv, at hvis Staten har paalagt denne Skat for der igennem at udtrykke, at det var et Forpagtningsforhold, der fandt Sted, har den fundet et meget svagt og uheldigt Udtryk. Nu siger det ærede Medlem, at den Gang vare Kornpriserne ikke saa høje som nu; aa nej, fuldt saa høje som nu vare de vel ikke, men saa overordentlig stor Forskel var der vel ikke. Det vil alligevel sige, at den Landskat, der blev lagt paa Tienderne, fremtraadte ikke alene i sit Væsen, men ogsaa i sin Størrelse som en Beskatning, der var ligelig med den Landskat, der blev lagt paa al privat Ejendom.

Og det, at Tienden, hvor den er i privates eller Institutioners Eje, for deres Vedkommende er en privat Ejendomsstand, er noget, der Gang efter Gang er slaaet fast i vor Lovgivning. Det, som det ærede Medlem kan paaberaabe sig, at man i 1810 under Enevælden har gjort et lille Indhug deri, viser jo slet ingen Ting. Sagen er nemlig den, at under Enevælden kunde den enevældige Regering gøre hvad som helst den vilde overfor hvilken som helst privat Ejendom, uden at den behøvede at give nogen som helst Erstatning, hvilket Forhold netop er blevet forandret ved Indførelsen af den fri Forfatning.

Jeg tror ikke, at det ærede Medlems Forslag med Føje kan begrundes ud fra noget af disse Standpunkter. Derimod vilde han begrunde det ud derfra, at det, som vi vilde give Tiendejerne, var rent pekuniært set for meget. Det ærede Medlem paaberaabte sig i den Henseende først og fremmest, at Aaret 1898, som er nævnt i Lovforslaget, var et Aar, der var særlig gunstigt for Tiendetagerne. Han paaviste, at Tiende af Byg i dette Aar er 24 Ø. højere pr. Td., end den var i 1893, den Gang et lignende Lovforslag var fremme for dette Ting. Dertil skal jeg svare, at naar man overhovedet er inde paa den Anskuelse, at man maa give Erstatning, kan man ikke fastsætte Erstatningen vilkaarlig, saa maa der være et Udgangspunkt, hvorfra Erstatningen beregnes. Nu vilde det være ganske vilkaarligt, om vi i 1899 vilde sige: vi ville ikke tage Kapitelstaksten fra 1898, for den er efter vor Mening 24 Ø. for høj mod den fra 1893. Det vilde selvfølgelig ikke kunne lade sig gøre, man vilde kun kunne gaa en af to Veje. Den ene er den, som Forslagsstillerne have valgt, nemlig at